

**Slotwoord van Martine Vanderstraeten
Adviseur inzake wetenschapsaangelegenheden
Federaal Wetenschapsbeleid**

**Presentatie van het 'Belgisch *global change* onderzoek 1990 –2002: assessment-
en integratierapport'**

Brussel, Paleis der Academiën, 28 juni 2005

Mijnheer de Minister, Mijnheer de Vast Secretaris van de Koninklijke Vlaamse Academie,
Dames en heren,

In afwezigheid van de Heer Mettens heb ik het genoegen een informeel slotwoord tot u te richten. Ik zal dit doen rond een aantal kernbegrippen die vandaag de revue gepasseerd zijn.

Assessment

Elke Assessment oefening hanteert een reeks van criteria waarop beoordeeld of bestudeerd wordt. In het huidige geval betrof het met name beleidsrelevante onderzoeksresultaten van Belgische onderzoekers.

Integratie

In het rapport vond een integratie van individueel onderzoek plaats in vier herkenbare thema's. Misschien kan in de toekomst een andere benadering gehanteerd worden, bijvoorbeeld een regionale benadering in een globale context, een sectoriele benadering zoals landbouw, andere industrieën, transport, urbanisme, recreatie, etc., een geografische, of één gericht op een bepaalde wetgeving. Hierbij blijft het 'duurzame ontwikkeling paradigma' een belangrijke leidraad, met andere woorden er moet telkens gestreefd worden naar de juiste balans van biofysische en socio-economische componenten.

Beleid

Wetenschappelijke resultaten en expertise zijn slechts een onderdeel in de beleidsontwikkeling. Ze zijn maar bruikbaar voor beleidsondersteuning als ze op de juiste manier in het besluitvormingsproces worden geïntegreerd. Daarom is een wereldwijde en intensieve dialoog tussen wetenschappers en beleidsmakers onontbeerlijk. De bestaande dialoog moet verder worden geformaliseerd, geconsolideerd en versterkt. Tevens moet de kennisbasis verder worden ontwikkeld om op een effectieve en snelle manier te kunnen antwoorden op de grote

uitdagingen waarvoor global change ons plaatst. Het panel vertelde ons onder meer dat beleidsmensen niet wachten op wetenschappelijke resultaten om beleidsdoelstellingen te formuleren. Doorslaggevend in hun keuze is een kosten-baten analyse. Of hier dan rekening gehouden wordt met de kosten van 'inactie' is niet duidelijk. In veel gevallen wordt de wetenschap alleen maar gebruikt om de geselecteerde optie te verantwoorden.

Op verschillende momenten in het schrijven van het rapport hebben vooral de onderzoekers laten doorschemeren dat het niet altijd evident is voor welk beleid hun onderzoek een bijdrage kan leveren en wie de beleidsmensen eigenlijk zijn. We hopen dat dit rapport een manier is om u dichter bij elkaar te brengen, maar merken tevens op dat u zelf de communicatie met elkaar aan moet gaan en onderhouden. Het debat van vanmiddag bevestigt dit gevoel. Het panel stelde voor dat er voor de vertaling van wetenschappelijke resultaten naar beleidsrelevante informatie misschien wel een heel aparte expertise ontwikkeld dient te worden.

De weg tussen het formuleren van de beleidsbehoefte en het geven van een wetenschappelijk antwoord heeft zijn tijd nodig; soms duurt dit heel lang. Echter, men moet begrip opbrengen voor elkaar en leren met elkaar te communiceren en samen te werken. Een dergelijke duurzame verstandhouding komt de relatie beleid-onderzoek zeker ten goede. Het panel suggereerde het opzetten van een 'platform' zoals dit al het geval is rond de biodiversiteitsproblematiek in België.

Wetenschap

Eén van de panelleden presenteerde een nieuw onderzoeksparadigma, namelijk die van 'Earth System Science' dat de nadruk legt op de interactie tussen de verschillende compartimenten van het 'Systeem Aarde'. Hoe zal dit interactief, niet-lineair en complex systeem reageren op veranderingen? Deze benadering leidt beslist tot discussie, nieuwe uitdagingen en nieuwe onderzoeksthema's.

Verder werd aandacht gevestigd op de balans tussen natuurwetenschappelijk onderzoek en socio-economisch onderzoek en de behoefte aan 'integrated assessment tools'. Heel het onderzoeksspectrum, dus zowel het fundamenteel onderzoek naar bijvoorbeeld processen als ook het meer toegepast onderzoek, blijft noodzakelijk als één der peilers in beleidsonderbouwing.

Multidisciplinariteit

In mogelijke toekomstige assessment en integratieacties zullen we proberen de beide domeinen van 'biofysisch onderzoek' en 'socio-economisch onderzoek' geïntegreerd te benaderen rondom beleidsrelevantie. Specifieke criteria voor een dergelijke assessment en integratie dienen dan hierop afgestemd te worden.

Deelnemers

Wat deelnemende onderzoekers betreft in een toekomstige assessment en integratie-oefening, moeten we misschien wellicht denken aan het gebruik maken van alle Belgische onderzoekers die niet alleen door Federaal Wetenschapsbeleid gefinancierd worden, maar ook door andere financiële bronnen uit geheel België. Zoals u weet, is er een samenwerkingsakkoord tussen Federaal Wetenschapsbeleid en de Gewesten en Gemeenschappen.

Internationalisering is belangrijk. Hierbij kunnen de nationale comités van de Academiën der Wetenschappen een actieve coördinerende rol spelen. De ontwikkelingen op internationaal vlak richting ESSP (Earth System Science Partnership) van de grote internationale onderzoeksprogramma's zou wellicht een weerspiegeling kunnen vinden in de vorm van een eigen nationaal comité in de Academiën der Wetenschappen.

Tenslotte

Er zullen ongetwijfeld nog heel veel ideeën naar voren komen om wederom een beeld te schetsen van de kennis van Belgisch global change onderzoek en gebruikmaking van bevindingen zoals bijvoorbeeld het oprichten van een platform of de opstelling van een outlook rapport. Ik wil hierbij u vragen om actief deel te nemen in verspreiding van uw kennis en mogelijkheden te gebruiken om verder nuttig onderzoek te blijven doen, en zeer zeker relevante projectaanvragen bij bijvoorbeeld onze onderzoeksprogramma's in te sturen. U bent de deskundige in uw eigen gebied en uw deskundigheid willen wij in samenwerking met u benutten ten behoeve van de behoeften van onze maatschappij.

Ik wens u veel sterkte met uw onderzoek, met uw beleidsontwikkeling, met een sterke communicatie tussen u - wetenschappers en beleidsmensen -, met de toetsing van uw beleid en uw onderzoek, en met uw bijdrage aan internationale ontwikkelingen die betrekking hebben op global change.

Ik dank u vriendelijk voor uw aanwezigheid hier vanmiddag en nodig u nu graag uit voor de receptie in de zaal hiernaast.